

Activități didactice despre drepturile omului^{1,2}

În aceste activități didactice, elevii vor:

- înțelege mai bine ce sunt drepturile omului;
- face legătura dintre drepturi și responsabilități;
- analiza cine este responsabil de apărarea drepturilor omului;
- înțelege sensul și semnificația Declarației Universale a Drepturilor Omului;
- aplica noțiuni referitoare la drepturile omului în viața lor.

Informații pentru profesori:

În urma devastărilor produse de cel de-al doilea război mondial, guvernele lumii s-au reunit în 1945 pentru a forma o organizație internațională numită Organizația Națiunilor Unite, cu scopul de a menține pacea și siguranța. Una din primele acțiuni pe care le-a întreprins această organizație a fost redactarea unui document care să definească drepturile fundamentale ale tuturor oamenilor, de pretutindeni. Astfel a fost creată Declarația Universală a Drepturilor Omului, care a fost adoptată de Adunarea Generală ONU din 1948.

Declarația Universală a Drepturilor Omului (DUDO) recunoaște **demnitatea** tuturor oamenilor și subliniază faptul că drepturile omului sunt valabile în mod egal pentru toată lumea, indiferent cine sunt și unde locuiesc.

DUDO constă din 30 de articole care reprezintă baza pentru protecția și promovarea drepturilor omului în întreaga lume. Include drepturi civile și politice, cum ar fi dreptul la viață, libertate, exprimare liberă și viață privată și drepturi economice, sociale și culturale, cum ar fi dreptul la asigurare socială, îngrijiri medicale și educație.

Toate țările au aderat la această Declarație, iar multe țări au inclus prevederile sale în legislația și constituția lor. Declarația reprezintă un standard comun de comportament pentru toți oamenii. Este mai presus de diferențele de ideologii și filozofii pentru a asigura anumite drepturi fundamentale ale omului.

În cadrul lecțiilor despre drepturile omului este important să creați o atmosferă pozitivă și de siguranță pentru a încuraja participarea. Dacă se creează un mediu în care drepturile sunt respectate, elevii sunt încurajați să participe activ la promovarea respectului față de drepturile celorlalți în clasă și în afara clasei.

O versiune abreviată a Declarației Universale a Drepturilor Omului este inclusă la finalul acestei resurse.

¹ Aceste activități didactice au fost realizate pornind de la materiale educaționale publicate de Consiliul Europei, cum ar fi *Repere – Manual de educație pentru drepturile omului cu tineri* sau *Compassito – Manual de educație pentru drepturile omului cu copii*, precum și de Comisia Australiană pentru Drepturile Omului.

² Aceste activități didactice se potrivesc foarte bine pentru primele două ore de educație pentru cetățenie democratică la clasa a VII-a. Găsiți și alte activități la www.intercultural.ro/resurse. Pentru a primi un exemplu de planificare didactică ne puteți contacta la: cetateanul@intercultural.ro.

Activitatea didactică 1. Drepturile omului. Declarația Universală a Drepturilor Omului

Demersul didactic:

1. Invitați elevii să completeze un quiz despre drepturile omului: <https://forms.gle/evzoXhw6Z9sanVv56>. Completați și dumneavoastră quiz-ul pentru a vă familiariza cu el. Elevii pot completa quiz-ul acasă, înainte de oră, în timpul orei, de pe telefon sau quiz-ul poate fi proiectat în clasă și completat în grup.
2. Discutați cu elevii (în clasă sau pe o platformă de videoconferință) pornind de la următoarele întrebări:
 - a. Cum a fost pentru voi să completați acest quiz? Dificil, ușor, interesant...?
 - b. Ați știut răspunsurile la majoritatea întrebărilor sau doar la câteva?
 - c. Ce ați aflat interesant din acest quiz?
 - d. Care sunt principalele lucruri despre drepturile omului pe care credeți că ar trebui să le știe toată lumea?
 - e. Ce altceva ați mai dori să aflați despre drepturile omului? În funcție de ceea ce spun elevii, profesorul poate alege să:
 - i. Întrebe alți elevi dacă știu informațiile respective;
 - ii. Ofere răspunsuri dacă întrebarea este simplă;
 - iii. Discute cu elevii despre sursele din care se pot informa pentru a afla informațiile respective;
 - iv. Facă un plan cu elevii despre cum pot afla informațiile respective.
3. Propuneți elevilor să continue să se informeze despre drepturile omului și să realizeze una dintre cele două teme sugerate mai jos.

Sugestii de teme pentru acasă:

- A. Invitați-i pe elevi să lucreze individual sau în grupuri (preferabil în grupuri dacă este posibil) și să își aleagă un drept din DUDO căruia să îi facă „reclamă”. Elevii pot alege să facă un material video, o scenetă filmată, un poster, o bandă desenată etc. Încurajați elevii să își aleagă un drept pe care cred că oamenii ar trebui să îl cunoască și pe care să îl prezinte într-un mod cât mai creativ cu exemple, cu idei, cu întrebări, cu acțiune.
- B. Invitați-i pe elevi să-și dezvolte propria versiune a Declarației Universale a Drepturilor Omului care să fie ușor de înțeles, explicând fiecare drept cu propriile lor cuvinte. Fiecare elev ar putea să facă acest lucru individual sau puteți să distribuiți fiecărui elev/ fiecărei perechi de elevi câte 1-2 drepturi. Realizați un colaj pe care să îl postați în clasă sau într-un PDF online.

Aceste sarcini provocatoare pentru elevi îi vor stimula să afle mai multe lucruri despre drepturile omului într-un proces exploratoriu, fără a simți că „trebuie” să învețe ceva, ci din încercarea de a se documenta pentru a realiza materialul respectiv.

Materialele realizate de elevi pot fi folosite și în procesul de evaluare.

Activitatea didactică 2. Drepturile omului în practică. Încălțări ale drepturilor omului.

Demersul didactic

1. Invitați elevii să prezinte materialul despre drepturile omului pe care l-au realizat. Dacă activitatea didactică se realizează online, elevii pot fi invitați să posteze materialele realizate într-un folder comun (cum ar fi Google drive) pentru a fi vizualizate de ceilalți elevi înainte de întâlnirea online, iar întâlnirea online să se centreze pe discuția propusă mai jos.
2. Angajați elevii într-o discuție pornind de la următoarele întrebări:
 - a. *Dacă elevii au primit sarcina de a face „reclamă” unui drept:*
 - Pe ce criterii ați ales dreptul căruia să îi faceți „reclamă”?
 - Ce ați învățat despre acest drept?
 - Ce altceva ați învățat pe parcursul realizării acestui material?
 - În ce măsură credeți că este respectat acest drept în țara noastră?
 - Cine credeți că nu se bucură de acest drept în țara noastră?
 - Ce credeți că ar trebui făcut pentru ca toată lumea să se bucure de acest drept?
 - b. *Dacă elevii au primit sarcina de a face propria lor versiune a DUDO:*
 - Cu ce diferă versiunea voastră de versiunea originală a DUDO?
 - Cum ați decis asupra modului de lucru și a produsului pe care să îl realizați?
 - Ce ați învățat pe parcursul realizării acestui material?
 - Au existat unele aspecte pe care nu le-ați înțeles? Care?
 - În ce măsură credeți că drepturile omului sunt respectate în țara noastră?
 - Care drepturi credeți că sunt încălcate cel mai frecvent în țara noastră?
 - Cine credeți că nu are acces la drepturi așa cum ar trebui?
 - Ce credeți că ar trebui făcut pentru ca toată lumea să se bucure de drepturile omului?
3. Invitați elevii să completeze acest quiz: <https://forms.gle/5UxriouRYxL4yjq29>.
4. Dacă elevii sunt în clasă, pot completa în timpul orei, de pe telefon sau quiz-ul poate fi proiectat în clasă. Dacă orele se fac online, elevii primesc link-ul și completează după încheierea întâlnirii online.

Versiunea simplificată a Declarației Universale a Drepturilor Omului

Rezumat al Preambulului

Adunarea Generală a ONU recunoaște că demnitatea inerentă și drepturile egale și inalienabile ale tuturor membrilor familiei umane constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume, că drepturile omului trebuie să fie ocrotite de autoritatea legii, că relațiile prietenești între națiuni trebuie încurajate, că popoarele Organizației Națiunilor Unite și-au proclamat credința în drepturile omului, în demnitatea și în valoarea persoanei umane, în drepturi egale pentru bărbați și femei, și sunt hotărâte să favorizeze progresul social, îmbunătățirea condițiilor de viață în cadrul unei libertăți tot mai mari, și s-au angajat să promoveze drepturile omului și o concepție comună despre aceste drepturi.

Rezumat al Declarației Universale a Drepturilor Omului

1. Toate ființele umane sunt libere și egale în drepturi.
2. Este interzisă discriminarea pe criterii cum sunt culoarea pielii, genul, religia, limba etc.
3. Toate ființele umane au dreptul la viață, libertate, și securitatea propriei persoane.
4. Nimeni nu are dreptul de a te trata ca sclav și nici tu nu ai dreptul de a face pe un altul sclav.
5. Nimeni nu are dreptul de a te răni sau tortura.
6. Toate ființele umane au dreptul de a fi egale în fața legii.
7. Legea este aceeași pentru toate ființele umane, și trebuie aplicată în același fel pentru toți.
8. Orice persoană are dreptul de a solicita asistență juridică atunci când drepturile nu îi sunt respectate.
9. Nimeni nu are dreptul de a te aresta sau de a te expatria în mod arbitrar.
10. Orice persoană are dreptul la un proces echitabil și public când este acuzată de încălcarea legii.
11. Orice persoană trebuie considerată nevinovată până la dovedirea vinovăției de către sistemul de justiție.
12. Nimeni nu va fi supus la imixțiuni arbitrare în viața sa personală, în familia sa, în domiciliul lui sau în corespondența sa, nici la atingeri aduse onoarei și reputației sale.
13. Orice persoană are dreptul de a circula în mod liber.
14. Orice persoană are dreptul să ceară azil într-o altă țară, în caz că este persecutată sau se află în pericol de a fi persecutată.
15. Orice persoană are dreptul la o cetățenie. Nimeni nu are dreptul de a te lipsi de cetățenie sau de a-ți schimba cetățenia.
16. Orice persoană are dreptul de a se căsători și a avea o familie.
17. Orice persoană are dreptul la proprietate și la deținerea de bunuri.
18. Orice persoană are libertatea de gândire, conștiință și religie, precum și de a-și schimba religia dacă

dorește.

19. Orice persoană are dreptul la libertatea opiniilor și la a primi și a răspândi informații.
20. Orice persoană are dreptul la libertatea de a se întruni și a participa la asocieri într-un mod pașnic.
21. Orice persoană are dreptul de a participa la alegeri în vederea constituirii guvernului țării sale.
22. Orice persoană are dreptul la securitate socială și la realizarea drepturilor economice, sociale și culturale indispensabile pentru demnitatea sa și libera dezvoltare a personalității sale.
23. Orice persoană are dreptul de a munci și a primi o retribuție echitabilă, într-un mediu sigur și are dreptul de a se afilia la un sindicat.
24. Orice persoană are dreptul la odihnă și recreere.
25. Orice persoană are dreptul la un nivel de trai adecvat și la îngrijire medicală dacă este bolnavă.
26. Orice persoană are dreptul la învățătură.
27. Orice persoană are dreptul de a lua parte în mod liber la viața culturală a comunității sale.
28. Orice persoană are dreptul la orânduire socială și internațională pentru ca aceste drepturi să poată fi îndeplinite.
29. Orice persoană trebuie să respecte drepturile celorlalți, ale comunității, precum și proprietatea publică.
30. Nimeni nu are dreptul să desființeze vreun drept sau libertate enunțate în prezenta declarație.

Declarația Universală a Drepturilor Omului a fost adoptată de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948, zi ce este acum sărbătorită ca Ziua Internațională a Drepturilor Omului.